

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ, ЛІТЕРАТУРИ З МЕТОДИКАМИ
НАВЧАННЯ

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

**на тему: ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ МАСМЕДІЙНИХ
ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ**

Виконав: здобувач 2-го курсу, групи СО (МЛ) -2 м
спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література
(англійська))

ОП «Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література)»

Гаймахер К. Є.

Форма навчання: денна

Науковий керівник: док. філософії, ст. викладач Фельцан І. М.

Рецензент: к.філол.н., Смужаниця Д.І.

доцент кафедри іноземних мов

Ужгородського національного університету

Висновок кафедри про магістерську роботу

Магістерська робота розглянута. Здобувач Гаймахер К.Є.

допущений до захисту роботи в екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання

(підпис)

(прізвище та ініціали)

« _____ » _____ 2022 року

Мукачево – 2022

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1.ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ МАСМЕДІЙНИХ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ	Error!
Bookmark not defined.	
1.1 Поняття лексичної компетентності учнів, її сутність та структура. Error!	
Bookmark not defined.	
1.2 Психолого-фізіологічні особливості сприйняття звукової і зорової інформації автентичних відеоматеріалів	Error! Bookmark not defined.
1.3 Цілі, етапи та підходи до формування лексичної компетентності ... Error!	
Bookmark not defined.	
1.4 Автентичні масмедійні відеоматеріали як ефективний засіб формування лексичної компетентності.....	Error! Bookmark not defined.
Висновки до розділу 1	Error! Bookmark not defined.
РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ КОМПЛЕКСУ ВПРАВ НА ОСНОВІ ПІДБРАНИХ АВТЕНТИЧНИХ МАСМЕДІЙНИХ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ	Error! Bookmark not defined.
defined.	
2.1 Відбір навчального відеоматеріалу для формування лексичної компетентності.....	Error! Bookmark not defined.
2.2 Організація, хід та динаміка проведення методичного експерименту.....	Error! Bookmark not defined.
2.3 Комплекс вправ на основі автентичних масмедійних відеоматеріалів для формування лексичної компетентності учнів старшої школи на уроках англійської мови.....	Error! Bookmark not defined.
2.4 Аналіз та інтерпретація результатів експериментальної роботи Error!	
Bookmark not defined.	

Висновки до розділу 2	Error! Bookmark not defined.
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	9
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	Error! Bookmark not defined.
ДОДАТКИ	Error! Bookmark not defined.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

АВ – автентичні відеоматеріали

ВМ – відеоматеріали

ІМ – іноземна мова

ЛК – лексична компетентність

ЛО – лексична одиниця

МВ – масмедійні відеоматеріали

ВСТУП

Актуальність дослідження. Стрімкий розвиток світового суспільства, інтеграція України в міжнародне співтовариство, розширення політичних, економічних і культурних зв'язків між країнами, актуалізують потребу в підготовці випускників закладів загальної середньої освіти, здатних до взаємодії та міжкультурної комунікації. Це, у свою чергу, висуває нові вимоги до закладів загальної середньої освіти, зумовлює суттєві зміни у організації процесу формування іншомовної комунікативної компетентності. На необхідності модернізації процесу іншомовної підготовки також зосереджена увага в основних нормативно-правових документах, які регламентують діяльність ЗЗСО, зокрема, Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років (2010 р.), Типовій освітній програмі закладів загальної середньої освіти III ступеня (профільна середня освіта) (2018 р.) та Навчальній програмі 10-11 класів (2017 р.).

Згідно основних положень цих документів, основна мета навчання іноземних мов у ЗЗСО має бути зосереджена не на простому накопиченні знань іноземної мови, а у формуванні здатності сучасного школяра бути готовим практично використовувати ці знання як інструмент у діалозі культур для вирішення проблемних ситуацій у професійній діяльності, в активному міжособистісному спілкуванні.

Проте, успішність використання англійської мови на практиці насамперед залежить від рівня знання англійської лексики, оскільки саме вона є найважливішим компонентом мовленнєвої діяльності. Засвоєння вокабуляру є базисом для отримання навичок, необхідних для говоріння, читання, аудіювання та письма іноземною мовою.

З огляду на це, актуальності набуває дослідження проблеми іншомовної лексичної компетентності, сформованість якої визначає здатність людини до конкретного оформлення своїх висловлювань і розуміння мовлення інших базується на складній і динамічній взаємодії відповідних навичок, знань і лексичної усвідомленості. Зазначимо, що Навчальна програма 10-11 класи (2017 р.) та Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання,

оцінювання (2003 р.) ставить серйозні вимоги до розвитку мовленнєвих умінь учнів, оперуючи мовним багатством, запорукою чого сформованість лексичної компетентності. Варто зазначити, що однією з перешкод на шляху успішного формування лексичної компетентності учнів старшої школи, є недостатня, а інколи й відверто низька мотивація учнів.

Задля усунення цього негативного явища, перед сучасною школою постає пріоритетне завдання підвищення якості іншомовної освіти, пошуку нових принципів та підходів до організації освітнього процесу, перебудови змісту, методів, форм і засобів навчання, з метою якісної сформованості в учнів лексичної компетентності.

Саме тому, останнє десятиліття особлива увага науковців, методистів, лінгводидактів, вчителів-практиків прикута на використання ефективних засобів формування лексичної компетентності, серед яких особливе місце посідають автентичні масмедійні відеоматеріали.

Упродовж ХХ століття науковці активно досліджували проблему формування лексичної компетентності. Аналіз науково-педагогічної літератури свідчить про те, що ця проблема багатоаспектна і є предметом дослідження багатьох наук. Проблема формування іншомовної лексичної компетентності досліджувалась у працях таких вітчизняних і зарубіжних учених, як В. Артемов, Л. Банкевич, І. Берман, В. Горбачов, Н. Горбунова, А. Грицай, Н. Вишнякова, В. Коростильов, Н. Форкун, О. Чічкова, С. Шатілов, Р. Картер, М. МакКарсі, Р. Елліс, Р. Гейрнс, М. Льюїс, І. Нейшн, Л. Тейлор та інші.

Також дослідженнями і спостереженнями даного питання займалися й такі відомі особистості у галузі мовознавства, культурознавства та перекладу, як О. Герус Т. Добросклонська, В. Іваненко, О. Кузнецов; серед іноземних варто виділити роботи М. Свена, Д. Реаха, А. Фармера, які зробили внесок у розвиток вивчення мови ЗМІ.

Незважаючи на вагомі здобутки, проблема формування лексичної компетентності учнів старшої школи за допомогою використання автентичних масмедійних відеоматеріалів залишається недостатньо висвітленою і вимагає подальшого розвитку.

З огляду на вищеперераховані факти, можна вважати порушеною проблему актуальною, що і послугувало причиною обрання даної теми для подальшого аналізу та написання магістерської роботи по темі «**Використання автентичних масмедійних відеоматеріалів для формування лексичної компетентності учнів старшої школи на уроках англійської мови**»

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці ефективності розробленого комплексу вправ на основі масмедійних відеоматеріалів автентичного походження для формування лексичної компетентності учнів старшої школи на уроках англійської мови.

Реалізація даної мети передбачає вирішення наступних покрокових **завдань**:

1. Обґрунтувати поняття лексичної компетентності, її сутності та структури; проаналізувати психолого-фізіологічні особливості сприйняття звукової і зорової інформації в автентичних відеоматеріалах учнів старших класів; визначити цілі, етапи, підходи до формування лексичної компетентності.

2. Обґрунтувати використання автентичних масмедійних відеоматеріалів як ефективний засіб формування лексичної компетентності на уроках англійської мови.

3. Розробити комплекс вправ на основі автентичних масмедійних відеоматеріалів для формування лексичної компетентності учнів старшої школи на уроках англійської мови.

4. Експериментально перевірити ефективність та результативність використання розробленого комплексу вправ на основі автентичних масмедійних відеоматеріалів для формування лексичної компетентності учнів старшої школи на уроках англійської мови.

Об'єкт дослідження – процес формування лексичної компетентності учнів старшої школи на уроках англійської мови.

Предмет дослідження – автентичні масмедійні відеоматеріали як ефективний засіб формування лексичної компетентності учнів старшої школи на уроках англійської мови.

Гіпотеза дослідження ґрунтується на припущенні, що вдосколенню процесу формування лексичної компетентності учнів старшої школи на уроках англійської мови може сприяти використання розробленого комплексу вправ на основі автентичних масмедійних відеоматеріалів.

Для вирішення поставлених завдань та досягнення мети роботи були застосовані такі **методи дослідження**:

теоретичний – аналітика, детальне вивчення психолого-педагогічних та методичних джерел для подальшого аналізу знань про суть, особливості, переваги застосування масмедійних автентичних відеоматеріалів для вдосколення процесу формування лексичної компетентності учнів старшої школи на уроках іноземної мови;

діагностико-емпіричний – спостереження, бесіди, опитування, діагностування з метою з'ясування рівнів сформованості досліджуваного феномену;

методичний експеримент – для контролю якості, результативності та доречності використання комплексу вправ на основі автентичних масмедійних відеоматеріалів, включаючи подальше порівняння отриманих результатів;

математичної статистики – для доведення достовірності отриманих результатів дослідження та доцільності використання комплексу вправ на основі автентичних масмедійних відеоматеріалів для формування лексичної компетентності учнів старшої школи на уроках англійської мови.

Наукова новизна дослідження полягає в обґрунтуванні доцільності використання комплексу вправ на основі автентичних масмедійних відеоматеріалів для формування лексичної компетентності учнів старшої школи на уроках англійської мови.

Практичне значення результатів дослідження полягає у відборі масмедійних відеоматеріалів з оригінальних джерел та розробленні на їх основі комплексу вправ, які можуть вдосконалити процес формування лексичної компетентності учнів старшої школи; отримані дані можуть бути використані для розробки методичного плану для уроків англійської мови, а також результати досліджень, виділені в цій роботі, можуть бути корисними під час написання

кваліфікаційних, курсових та інших дослідницьких або науково-педагогічних робіт.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження доповідалися та обговорювалися на III Інтернаціональній науковій і науково-практичній конференції (4 листопада 2022 р., м. Ковентрі, Велика Британія), на III Міжнародній студентській науковій конференції (7 жовтня, 2022 р., м. Біла Церква), II Всеукраїнській студентській науковій конференції (11 листопада 2022 р., м. Львів), на засіданнях кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання Мукачівського державного університету, де виконувалася робота.

Публікації. Результати дослідження відображено у науковій публікації (у зарубіжному науковому виданні).

Структура та обсяг магістерської роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до них, списку використаних джерел (80 найменувань, з них 59 – іноземними мовами) і 2 додатків на 4 сторінках. Повний обсяг роботи – 97 сторінок друкованого тексту, основний зміст викладено на 73 сторінках. Роботу ілюстровано 13 таблицями, 2 рисунками та 6 діаграмами.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Дана робота була спрямована на обґрунтування доцільності використання комплексу вправ на основі використання автентичних масмедійних відеоматеріалів для вдосконалення процесу формування лексичної компетентності учнів старших класів. Реалізація даної мети підтвердила успішне вирішення поставлених завдань:

По-перше, було успішно обґрунтовано поняття лексичної компетентності, її сутності та структури; проаналізовано психолого-фізіологічні особливості сприйняття звукової і зорової інформації в автентичних відеоматеріалах учнів старших класів; визначено цілі, етапи, підходи до формування лексичної компетентності. Крім цього, проведено аналітику та дослідження психолого-педагогічної, методичної літератури та розкрито особливості використання автентичних масмедійних відеоматеріалів на уроках англійської мови, а також завдяки цьому вдалося виділити їх найбільші переваги між матеріалами іншого виду.

По-друге, було обґрунтовано використання автентичних масмедійних відеоматеріалів як ефективний засіб формування лексичної компетентності на уроках англійської мови. Також було виділено основні критерії відбору автентичних масмедійних відеоматеріалів задля їх використання під час уроків, а також їх презентована їх різноманітність, роз'яснено основні відмінності між усіма можливими ресурсами.

По-третє, було розроблено комплекс вправ на основі автентичних масмедійних відеоматеріалів, що використовувалися на різних етапах заняття задля вдосконалення процесу формування лексичної компетентності, а також додатково вказано їх завдання, основну мету, прийоми та особливості застосування.

По-четверте, вдалося експериментально перевірити ефективність та доцільність використання виробленого комплексу вправ на основі автентичних масмедійних відеоматеріалів для вдосконалення процесу формування лексичної компетентності учнів старших шкіл на уроках англійської мови за допомогою інтерпретації аналізів у вигляді таблиць, діаграм та їх описів.

Досвід використання автентичних відеоматеріалів на уроках дозволяє зробити висновок, що дані матеріали підвищують інтерес учнів до вивчення англійської мови, допомагають активізувати навички читання, аудіювання, говоріння та письма, а також мають соці-культурне значення – ознайомлення з культурою інших країн. Доречним було створення комплексів вправ та завдань, що включають вибрані відеоролики на конкретну тематику згідно уроку та набір завдань до них, що безумовно полегшить підготовку вчителям та урізноманітнить заняття.

Використання АВ сприяє розвитку інтенсивного процесу навчання та створює сприятливі умови для підготовки учнів до спілкування англійською мовою. Працюючи з матеріалами такого виду, учні не лише отримують задоволення від перегляду, а й працюють над удосконаленням навичок власного висловлювання, розширення кругозору та набуття необхідних навичок спілкування з представниками різних країн для успішної мовленнєвої діяльності. Проведена експериментальна робота показала позитивну динаміку навчання та результативності роботи учнів на уроці і загалом у навчальному процесі. Також були відпрезентовані результати, котрі дали зрозуміти, що учні покращили свій рівень володіння іноземною мовою, а саме розвинули словниковий запас до необхідного для них згідно програми рівня, крім того ще уподобали процес вивчення мови завдяки автентичним масмедійним відеоматеріалам.

Підсумовуючи основні переваги використання автентичних масмедійних відеоматеріалів, можемо вважати, що автентичні масмедійні матеріали можуть допомогти підготувати учнів до «реального» світу спілкування, розвинути навички аудіовізуального сприйняття мови, яка їм потрібна для конкретного контексту, змотивувала учнів до спілкування, власного висловлювання, а також покращила загальний рівень знань з іноземної мови під час навчання у класі.

Наприкінці відзначимо, що хоча дана робота має теоретичне і практичне значення щодо наведеної проблематики, ніколи не потрібно зупинятись на досягнутому, тому методика поетапного використання АВ потребує подальшого дослідження та вдосконалення для ефективного вивчення учнями різного віку. Перспективи дослідження полягають у подальшому вивченні застосування

автентичних масмедійних ВМ на уроках іноземних мови у школах, як для покращення конкретно ЛК учнів, так і підвищенню ефективності роботи учнів у класі, а також покращенню інших навичок володіння мовою (читання, письмо, аудіювання та слухання).

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>